СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 80. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ 6-го КВІТНЯ 1951. — No. 80. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 6, 1951 VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ВИСИЛКА ВІЙСЬКА ДО ЕВРОПИ ВИРІШЕНА

Вашингтон, 4 квітня. — Після двох тижнів основної дискусії над засадничою точкою в закордонній політиці Злучених Держав, сенат 69 голосами проти 21 ухвалив остаточно резолюцію, яка одобрює висилку дальших чотирьох дивізій наземної армії до Европи. Ці дивізії мають бути приділені до міжнародної військової сили, яка стоїть під командою ген. Двайта Д. Айзенгавера. Чотири дивізії може вислати самий президент без поради Конгресу одначе дальші війська можуть бути вислані за попередньою порадою Конгресу. Тепер уже находяться дві дивізії американської наземної армії в Европі. Все те зроблено для оборони Західного світу від агресії. Водночас сенат одобрив назначення ген. Двайтна Д. Айзенгавера верховним командантом оборонних збройних сил в Европі. — Це перший раз раз в історії ЗДА вирішено вислати підчас миру армію поза кордон на службу в міжнародній армії.

Після ухвалення цеї резолюції сенат ухвалив негайно другу, цілком подібну 45 голосами проти 41, з домаганням, щоб палата репрезентантів ухвалила таку саму резолюцію від себе. У другій резолюції додані слова, що треба взяти до уваги спробу приєднати ще Західну Німеччину й Еспанію до оборонного союзу Західних держав.

Ухвалено теж третю резолюцію в виді поправки до попередної, з домаганням, щоб до оборонного пакту приєднати ще Туреччину й Грецію. Вона перейшла 59 голосами проти 29.

МІЛЬЙОНЕРОВІ НЕ ВДАЛОСЯ ЗІЙТИ НА БІДУ

Ню Йорк. — Алєксандер Ектор Орр Мунсел, який в 1943 році роздав мільйон долярів, щоб „мати досвід у біді", унаслідив щойно по своїй матері $650,000. Мати дістала масток у спадку після свого батька, який був колись президентом Ню Йорк Лайф Іншюренс Компані і залишив сім мільйонів по своїй смерти в 1913 р. Докищо спадкоємець не заявив, що він думає зробити з унаслідненим мастком.

ПРОДАЮТЬ БІБЛІОТЕКУ МАРКА ТВЕНА

Голивуд, у Каліфорнії. — Бібліотека гумориста Марка Твена піде на продаж на прилюдній ліцитації наступного тижня, як це оповіщує його єдина вживих дочка, пані Клара Самосуд. Бібліотека обіймає 3,000 книжок і домашну обстанову.

СІМ ГАЛОНІВ КРОВИ ВІД ОДНІЄЇ ЛЮДИНИ ДЛЯ АЧХ.

Ню Йорк. — Службовички Американського Червоного Хреста працюють поза правильні години, щоб тільки призбирати кровну плязму на потреби вояків, ранених в корейській війні. Серед добродіїв замітний є Саймон Шнайдер, поштовий листоноша, який побив рекорд над усіми 200 людьми, що віддали найменше один галон крови. Від 1940 р. він постійно віддавав свою кров і він постачав сім галонів крови для А. Ч. Х.

ОПРИЛЮДНЕНО 350 ІМЕН, ЩО ПІДПИСАЛИ БОЛЬШЕВИЦЬКУ „МИРОВУ ОФЕНЗИВУ"

Вашингтон. — Спеціяльний звіт палатної комісії неамериканських діянь називає „найнебезпечнішим ошуканством, придуманим колинебудь комуністичними змовниками" звісну світову „мирову офензиву", оприлюднену б о л ь ш е в и к а м и на з'їзді в Стокгольмі в 1949 р. і поширювану для розгрошення й поразки Злучених Держав. Комісія назвала по імені 350 визначних американців, які підписали цю „найбезличнішу і найбільше поширювану агітку за психологічну війну". Оця „мирова кампанія" є на ділі „частиною світової кампанії за звоювання світу" комуністичних, твердить комісія. Між іменами, які підписали петицію, згадані імена голівудських зірок Джозе Феррера й Джуді Голлідей. Феррер дістав Академічну Нагороду за свою головну ролю в фільмі „Сірано де Бержерак" а панна Голлідей за провідну ролю в фільмі „Вчора народжений".

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПЕРЕЧУЄ ЗМАГАННЯ ДО ОБМЕЖЕННЯ КАДЕНЦІЇ КОНГРЕСМЕНІВ

Вашингтон. — Президент Труман вилляв свій гнів на свого довгорічного приятеля, Джонатана Деніелса, за його статтю, написану для журналу „Колліерс Вікл", у якій автор передає ніби то думки Трумана для реформи конгресу. Деніелс був автором життєпису Трумана під заг. „Чоловік з Індепенденс" і його пресовим секретарем. Він написав тепер, що президент змагає до двох важливих реформ, а саме: 1. до вибору членів палати репрезентантів на чотири роки водночас з вибором президента і 2. до обмеження права пасивного вибору конгресменів тільки до 12 років в обох палатах. Стаття в „Колліерс Вікл" присуджує Трумановi думку, що в такий спосіб він хоче позбутися з сенату своїх завзятих противників з південних стейтів, які на підставі присуджуваного Труманові наміру більше не могли б кандидувати на уряд сенатора. Президент заперечив цей намір, а пресовий секретар Білого Дому, Джозеф Шорт, твердить, що Деніелс перекрутив якийсь жарт Трумана, який відносився до виборів. Редакція журналу „Колліерс" вислала наперед відбитку статті до конгресменів, заки вона мала появитися найближчої п'ятниці.

В АМЕРИЦІ

● **Реорганізацію Фінансової Корпорації для Розбудови** доручив президент Труман В. Стюартові Саймінгтонові, голові Ради Безпеки Красвих Ресурсів. Якщо Конгрес ухвалить реорганізацію, Саймінгтон може перебрати головство в цій установі.

● **Хочуть депортувати майора американської армії,** Кирила Клавдія Андерсона, під замітом, що він не є громадянином. Андерсон був поранений у другій війні і перейшов на пенсію. Він приїхав малолітнім хлопцем до Бруклина, Н. Й. і не знав, що його батько не був громадянином.

● **Найдено кістяк англійського подорожника** П. Г. Фосета, якого замордували індіяни в Бразилії в 1925 році. Тепер вони призналися до вбивства і вказали на гріб Фосета коло міста Мато Гроссо.

● **Слідство над перепродажом зужитих** підчас війни торговельних кораблів почне сенатська комісія, щоб устійнити заробітки визначних осіб при таких трансакціях. Ця справа зв'язана з позичками від Фінансової Корпорації Відбудови на ткаі цілі.

● **Податкові виказн,** які наспіли до федеральних податкових бюр до 15 березня, виказують великий зріст приходів. Минулого року податкові виказн зголосили 40 біліонів приходу.

Рейберн твердить, що Америка стоїть в обличчі третьої війни

Вашингтон, 4 квітня. — Предсідник палати репрезентантів, Сем Рейберн, остеріг палату, що некитайські комуністичні війська збіраються в Кореї й Манджурії і що „ми стоїмо в обличчі жахливої небезпеки, можливе навіть на початку третьої світової війни". Цю осторогу виявив він підчас дебати над урядовим законопроєктом у справі військової бранки, коли повернувся з конференції демократичних провідників у Білому Домі. Рейберн не пояснив своєї заяви, за те сказав, що заговорить більше підчас дискусії наступного тижня. Коли репортери запитали його, чи під „некитайськими військами" треба розуміти росіян, він відповів, що над цим можуть призадуматися вони самі, а тепер він стоїть при тому, що сказав. — Сен. Ернест В. МекФарланд, який був теж приявний на нарадах в Білому Домі, додав: „Я знаю те, що він знає. Я знаю, що положення є дуже поважне, а особисто я відчуваю, що все, що ми тут говоримо або робимо може бути язичком між війною й миром. Нам треба бути дуже обережними". — З Білого Дому не вийшло ніяке вияснення заяви Рейберна, а в Пентагоні прибічники секретаря оборони Маршала відмовили всяких коментарів.

ОРІОЛ ВІРИТЬ В ПЕРЕМОГУ ДЕМОКРАТІЙ

Ню Йорк. — Після свого побуту в військовій академії у Вест Пойнт президент Франції Вінсент Оріол видав в готелю Валдорф Асторія обід для представників преси, радієвих і телевізійних підприємств підчас якого він виголосив промову з признанням для Злучених Держав за їх осяги. З уваги на все, що Америка осягнула своїм демократичним ладом, неможливе сумніватися, що вільний світ затріюмфує. Франція й Америка не озброюються на те, щоб панувати над світом, пригадав през. Оріол, тільки на те, щоб забезпечити мир і волю. — Перед поворотом до Ню Йорку Оріол вступив до Гайд Парку на гробу Френклина Д. Рузвелта, де він зложив вінок. Після вечері в Ню Йорку він і його оточення вийхали поїздом в год. 11:31 до Монтреалу. Заки вони ві відїдуть до Франції у понеділок, вони складуть візиту канадському урядові.

ЗДА ВІДМОВИЛИ БРИТАНІЇ ПОЗИЧКУ „ВІЛЬНОГО ДОЛЯРА"

Лондон, 5 квітня. — Тут поінформовано, що уряд Злучених Держав рішився відмовити Британії бажаної довгореченцевої позички на невиявлену суму „вільного доляра", що його Британія могла б довільно використовувати денебудь в світі для скріплення свого господарства у зв'язку з потребами оборони. Державний департамент мав поінформувати британського амбасадора у Вашингтоні, що він не думає звертатися до Конгресу в справі признання такої позички, з огляду на вистачаючі резерви британського золота та на високі зиски, що ї їх має Британія з продажу стратегічних сирівців Злученим Державам. Висоти бажаної Британією позички „вільного доляра" офіціяльно не подано, але з „поінформованих джерел" подають її на 200,000,000 долярів.

● **Американські втрати в Кореї** від початку війни до 4-го квітня ц. р. виносять 58,550 вояків, в тому 8,753 вбитих, 39,023 поранених і — 10,774 пропавших в акції, отже головно полонених. Впродовж останнього тижня ці втрати збільшилися на 1,430 вбитих, поранених і полонених.

СТАССЕН: УКРАЇНЦІ НАЙВАЖЛИВІШІ В БОРОТЬБІ ПРОТИ КРЕМЛЯ

Геролд Е. Стассен, президент Пенсилвенійського Університету і відомий республіканський лідер, колишній кандидат на президента країни з цеї партії, виступив знову публично з оцінкою України як найважливішого фактора в боротьбі проти Кремля. В джерельній статті про „Майбутнє заломлення комунізму", надрукованій в квітневому виданні одного з найбільш поширених в цій країні „Лейдіс Говм Джорнел" та реклямованій на головній сторінці цього журналу, Стассен м. і. пише: „На світло денне поступово виходить багато інформацій про поневолені в нутрі Совєтського Союзу різні національні групи. З усіх цих груп одною з найважливіших є українці, які в 1941 році витали німецьку армію, та які тепер знову ведуть дуже активну боротьбу проти комуністичного панування..." Навівши цілий ряд даних про саму Україну та її багатства і потенціял, автор продовжує: „Від років цей нарід вдержує активну і добре зорганізовану повстанську армію, яка діє зі своїх криївок в Карпатських лісах і горах. Від закінчення другої світової війни кремлівські володарі продовжують заходи для ліквідації цього резистансу. Приходило до багатьох боїв і насильства. В березні 1950 року в битві з таємною поліцією в одному селі біля Львова був вбитий командант українських підпільних сил, ген. Тарас Чупринка. Але його місце в підпіллі було негайно зайняте полковником Василем Ковалем, що продовжує рейди на квартири таємної поліції та виконує інші форми активного резистансу проти жорстокостей центральної влади. Тривкою ціллю українського підпілля є встановлення незалежної і суверенної Української Республіки, в якій нарід мав би особисту свободу, а селяни були б власниками землі, яку управляють". На таких і подібних міркуваннях Стассен базує своє твердження про неминучу поразку большевизму.

НІМЕЦЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ВИДВИГАЮТЬ ПРОБЛЕМУ СААРЩИНИ

Бонн, Німеччина, 5 квітня. — Опозиційні до теперішнього федерального уряду Західної Німеччини місцеві соціял-демократи починають знову видвигати проблему включеної у французьку господарську систему індустріяльної провінції Саарщини, роблячи це початково в господарському, а в дальшому теж в політичному аспектах. Справу видвигається у зв'язку з приїздом до цеї західно-німецької столиці директора французької Комісії Плянування, Жана Моннета, що має відбути цілий ряд конференцій з німецькими представниками, включно з канцлером д-ром Аденауером, в справі Пляну Шумана. Німецькі соціял-демократи згори заповіли, що вони домагатимуться для Саарщини окремого голосу в цьому Пляні та що вони готові видвигнути на порядок дня теж політичну проблему тої провінції, якщо її становище у зв'язку з цим не буде відповідно вияснене і запевнене.

ВІЧЕ В НЮ ЙОРКУ ВІДКРИЄ КАМПАНІЮ „ВЕЛИКОДНЬОЇ ПИСАНКИ" ДЛЯ ЗУАДК

Заповіджене вже на найближчу неділю, 8-го квітня, велике громадське віче в Ню Йорку, організоване місцевим Переселенчим Осередком і Організацією нових імігрантів „Самопоміч", започатковує в метрополітальній окрузі активне здійснювання проголошеної вже ЗУАДКомітетом кампанії збірки фондів на „Великодню Писанку" на переселенчо-допомогові цілі. Кампанія має на меті зібрати необхідних для дальшої праці ЗУАД Комітету 100,000 долярів. Віче, яким проводитиме голова місцевого Переселенчого Осередку п-ні Марія Демидчук та на якому промовцями виступлять: п. Василь Мудрий, д-р Володимир Ґалан, ред. Юрій Дивнич та інші, відбудеться в Бетговен Гол при 210 5-тій вулиці і почнеться в год. 2:30 після полудня. Віче матиме без сумніву велике значення для переведення кампанії „Великодньої Писанки" в усіх наших громадах і тому треба сподіватись, що українці метрополії докладуть усіх зусиль, щоби їх приклад був справді гідний наслідування.

ТІЛЬКИ ДОЛ. 9,500,000 НОВИХ ФОНДІВ НА „ГОЛОС АМЕРИКИ"

Вашингтон. — Підкомісія приділів палати репрезентантів ухвалила призначити на працю для „Голосу Америки" тільки $9,500,000 нових фондів, хоч президент Труман зажадав на розширення програми $97,500,000.

„ТУБІЛЬЧИЙ ТРАНСПОРТ", що його використовують американські вояки в Кореї тоді, як іншого немає під рукою.

АЛІЯНТИ УСПІШНО ПРОДОВЖУЮТЬ НАСТУП В ПІВНІЧНІЙ КОРЕЇ

Токіо, 5. квітня. — Війська Об'єднаних Націй в Кореї продовжували вчора і сьогодні рано перехід через 38-му паралелю в багатьох інших секторах фронту та поширювали свої бази в північній частині країни. Теж в офіціяльних повідомленнях не скривається мети цього чергового „обмеженого наступу" — заставити до передчасних рішень ворога, що зібрав поверх пів мільйонову армію червоних китайців і північних корейців, приготовлюючись до нового великого весняного наступу. Після передвчорашнього переходу паралелі в західному секторі фронту, вчора перейдено її теж на центральному фронті, здобуваючи „обмежені успіхи" проти поступово збільшуваного спротиву ворога, що в поодиноких випадках навіть пробував переходити до протинаступу. Найбільшим клином в північно-корейську територію врізались аліянтські війська в Топйонг, на схід від головного шляху між Сеул і Йончон. Аліянтські війська там стоять уже понад 4 милі на ворожій території. У фронтових повідомленнях — стверджується, що новоздобуту територію аліянти задумують задержати і там розбудовувати свою оборону. Головною ціллю аліянтського наступу є вдержати ініціятиву в своїх руках та в постійному контакті з ворогом не давати йому можности „прийти до себе". Без змін був вчорашній день на східному фронті здовж побережжя Японського моря де південно-корейські війська стоять уже 15 миль на північно-корейській території. Впродовж цілого вчорашнього дня знову була дуже активна аліянтська авіяція, що інтервенювала в боях на фронті і виконала поверх 600 налетів на ворожі воєнні об'єкти в запіллі. Теж вчора ворог вже мав в повітрю кілька літаків совєтського виробу. Двох з них були збиті аліянтськими літаками. Аліянтські воєнні кораблі біля східного побережжя продовжували бомбардування ворожих портів та надбережних комунікаційних ліній. Ворожі втрати у вчорашніх боях подається знову як дуже високі.

АЗІЙСЬКО-АРАБСЬКІ ЗАХОДИ ДЛЯ ПЕРЕМИР'Я В КОРЕЇ

Об'єднані Нації, Н. Й., 5. квітня. — Представники 12 арабських і азійських країн в Об'єднаних Націях знову заповіли цілий ряд заходів для нових спроб довести до перемир'я в Кореї. Заповіджено цілий ряд конференцій, на які деякі делеґати прийдуть з готовими „новими ідеями" для зведення до конференційного стола представників О. Н. і червоного Китаю. Відновлення своїх вже кілька разів безуспішних заходів мотивують азійсько-арабські представники сподіванням „пригожого психологічного моменту" на такі переговори, про який згадував теж новий британський секретар закордонних справ Моррісон. Лідером в цій акції є знову індійський представник, сер Бенеґаль Рау.

СОВЄТСЬКІ ОБІЦЯНКИ І АМЕРИКАНСЬКЕ ЗБІЖЖЯ ДЛЯ ІНДІЇ

Ню Делгі, Індія, 5. квітня. Впродовж минулого тижня совєтська і комуно - китайська пропаґанда знову почали кампанію висилки збіжжя для загроженої голодом Індії, але рівночасно не робиться жадних заходів, щоби цю обіцянку здійснити. Навпаки, індійці переконані, що все це є тільки пропаґанда, бо большевицькі країни самі є в такому положенні, що їх населення перманентно голодує. Крім того, Совєти і червоний Китай в переговорах на тему евентуального постачання збіжжя поставили такі вимоги, що їх Індія навряд чи могла б виконати. Тому теж єдиною надією індійців є таки заповіджена вже американська допомога, що не ставить жадних політичних передумов.

НОВА КРИЗА В ЮГОСЛАВСЬКО-МАДЯРСЬКИХ ВІДНОСИНАХ

Београд, 5 квітня. — В дипломатичних відносинах між Югославією і червоною Мадярщиною заіснувала подія, що поважно збільшує політичне напруження на Балканах. Діло в тому, що в столиці Югославії, на вулиці Београду, хтось мав „чинно обидити" мадярського дипломатичного представника. М а д я р с ь к и й червоний уряд звернувся до уряду Югославії окремою нотою, домагаючись „безоглядної сатисфакції" за ту „безприкладну обиду" та погрожуючи, що в противному випадку він поробить „свої власні заходи" для одержання такої сатисфакції. Югославський уряд відкинув ноту, вважаючи її тон за невластивий та заявляючи, що він не може братися за полагодження справи, бо обиджений мадярський дипломат нагло виїхав до Будапешту, не давши жадного вияснення. В югославській версії випадок трапився під час безвідповідальної і протизаконної їзди автомобілем мадярського представника в товаристві болгарських. Югославська преса виясняє, що представники країн Комінформу тепер тенденційно намагаються викликувати інциденти, правдоподібно з метою спровокувати такий, що міг би стати оправданою причиною агресії на Югославію.

ІТАЛІЙСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ВИСТУПИЛИ З УРЯДОВОЇ КОАЛІЦІЇ

Рим, 5 квітня. Права фракція італійської соціялістичної партії рішила вчора відкликати своїх представників з коаліційного уряду премієра де Гаспері та злучитися з лівими соціялістами, що не брали участи в уряді. Рішення винесено після довгих дебат і більшістю 54% голосів. Безпосередньо після того трьох право-соціялістичних міністрів в уряді: міністри транспорту, закордонної торгівлі і торговельної фльоти, як теж трьох соціялістичних державних підсекретарів, зголосили особисто свою резиґнацію, яку премієр де Ґаспері „з жалем" прийняв. Тим самим, уряд де Гаспері буде тепер обмежений до коаліції тільки двох партій: християнських демократів і республіканців. Праві соціялісти вступили з коаліції під натиском лівої фракції, яка тільки під тою умовою погоджувалася на об'єднання.

В СВІТІ

● **Французька Асамблея** ухвалила тільки символічну суму 2,800 долярів на досліди атомової енергії, домагаючись насамперед чистки цеї ділянки від комуністичних п'ятиколонників.

● **Комуно - чеський генеральний** консуль в Сідней Австралія, звернувся до австралійського уряду з проханням азилю. Це вже сьомий з черги комуно-чеський дипломат в тій країні, що „вибрав волю".

● **26 жидів** було поранених в першому після війни серіозному анти-семітському заворушенні в австрійському місті Зальцбурґ. „Антисемітизм" полягав в тому, що жиди „активно" демонстрували по вулицях міста проти висвітлювання фільми „Безсмертна Любов" і їх побила поліція після того, як вони не послухали домагань розійтися.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$6.50	Six months	$6.50
На три місяці	$3.50	Three months	$3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, в порозумінні з Українським Конгресовим Комітетом, — проголосив дво-місячну кампанію збірки фондів на „Великодню Писанку", призначену виключно на допомогово-переселенчі цілі. Ціллю кампанії є зібрати 100,000 долярів, необхідних ЗУАДКомітетові на виконання його найпекучіших завдань: завершити переселенчу акцію, на яку ще чекає около 20,000 підходячих під переселенчий закон українських скитальців в Европі та яка повинна закінчитися до кінця червня ц. р., і забезпечити найконечнішу матеріяльну і морально-правну допомогу тисячам найбільше знедолених наших братів і сестер по крові, що чи то внаслідок недуги, каліцтва, старости, чи з будь-яких інших причин будуть змушені залишитися на місцях свого тепершнього скитання.

Це є наглі і безпосередні цілі. Дальшою, але не менш важливою метою є розбудова апарату ЗУАДКомітету та відповідна підготовка його до нових і найбільших в історії американських українців гуманітарно-допомогових завдань, які цілком певно виникли б на випадок нової війни. Ми поставили б цю справу навіть на перше місце, здаючи собі справу з тих потреб і можливостей допомогової акції, які заіснували б на випадок війни зі Совєтами. Усім нам ще в живій пам'яті ті труднощі, з якими доводилось змагатись ЗУАДКомітетові з кінцем минулої війни, скільки колод йому кидано під ноги та як важко було йому мирятись з подібними іншими агенціями, що розпоряджали мільйоновими фондами зі суспільних і урядових джерел. Якщо ЗУАДКомітетові пощастило перемогти ті труднощі і вибитись сьогодні на одне з перших місць в харитативній праці всіх американських добровільних допомогових агенцій, то в цьому історична заслуга широкого американсько-українського загалу і самого Комітету. Ми поповнили б найбільшу нашу помилку, якщо б того нашого великого добра не зберегли, або допустили до його захитання.

Справа „Великодньої Писанки" вимагає ще іншого вияснення. Бо можна б видвигнути закид: чому УККомітет погодився на цю окрему масову збіркову акцію, як ця справа повинна б бути полагоджена в рямках Народного Фонду? Вияснення дуже просте: бо ми, суспільність, не вив'язуємося з Народного Фонду, бо Народний Фонд є ще тільки — кажучи образово — в пеленках, як впродовж минулого року ми спромоглися зложити тільки 100,000 долярів на всі наші політичні, гуманітарні *і культурні цілі, тоді як ЗУАДКомітет сам потребує більше.* В сьогоднішніх критичних часах ми не смієно зложити 10, 20 чи 50 долярів на Народний Фонд і вмити собі руки від дальших пожертв, як всі нації світу роблять найбільші зусилля та двигають максимальні тягарі, щоб захистити себе від червоної загрози. В додатку, скільки, вісім чи десять тисяч українців з нашого реклямованого мільйона зложили свій Національний Даток? А ми ж усі відповідальні і за тих непутящих Іванів між нами, що ставлять свою „хату скраю".

На цю саму тему є ще другий важливий аргумент, крім самих фінансових потреб ЗУАДКомітету. Діло в тому, що для вдержання свого передового становища та авторитету між іншими агенціями і в красвих властей, ЗУАДКомітет мусить виказатися, що він має беззастережну піддержку великої маси громадян. І цю піддержку, разом з фондами, ми мусимо Комітетові дати, бо цим ми піддержуємо себе самі та загальну українську справу. Тільки такими головними мотивами керувався УККомітет погоджуючись на збірку „Великодньої Писанки" на допомогово-переселенчі цілі і тими самими мотивами керувались інші центральні організації, з Українським Народним Союзом на чолі, піддержуючи цю акцію та закликаючи до такої піддержки широкі маси свого членства.

Хочеться вірити, що американсько-український загал виявить і тим разом належне зрозуміння та громадську дисципліну і не тільки з глибини душі, але й з глибини кишені відгукнеться на цю кампанію „Великодньої Писанки" для ЗУАДКомітету.

Совєтські маневри у Східній Німеччині

Про збільшення політичного напруження в Европі, не зважаючи на західно-східні переговори в Парижі, звітують раз-у-раз не тільки газети, але й різні державні мужі. Спостерігачі політичних подій прийшли до висновку, що це напруження, яке вказує на можливість війни, триватиме до осени біжучого року. Приїзд до Америки французького президента Вінсента Оріола і секретаря закордонних справ Роберта Шумана цілком певно мав на меті не тільки вияв „приязних почувань" між обома державами! Бельгійський премієр Йосиф Фолліян, хоч приїхав приватно, саме на час побуту Оріола, теж не прибув для своєї особистої приємности. Тому саме тепер говориться так багато про діяння Пляну Шумана, — об'єднання Европи, чи перебрання ген. Двайтом Д. Айзенгавером верховної команди над військами країн Північно-Атлантійського Пакту. Це все відноситься до підкреслення оборони Заходу, для якої американський Конгрес признaчив нові чотири дивізії наземної армії. Звідомляють уже теж і про дозвіл Західній Німеччині на розбудову її власної воєнної промисловости. До того Дру Милтон, американський кореспондент, приділений до Сьомої Армії Злучених Держав у Західній Европі, звідомляє, що армія стоїть уже напоготові і зайняла полеві становища, і що такий стан триватиме ще так довго, доки не мине критичний час натуги.

Найновіша криза є вислідом заповідженних наперед совєтських маневрів, які триватимуть сім місяців, отже ціле літо аж до осени. Маневри переводить від 1-го квітня совєтська окупаційна армія, яка нараховує 30 дивізій. Вона перебуває постійно на кордоні Польщі, а тепер виїхала до Бранденбургії й Турингії, на кордони Західної Німеччини. Армія ця має багато повзів, гармат і вояків і настільки сильна, що може заняти Німеччину і Францію та дійти до Англійського Каналу. Одначе наразі не видно, щоб вона мала такі наміри. Проте це може статися впродовж наступних двох-трьох місяців. — Плянів Кремля ніхто не в силі збагнути. Є тільки здогади, що Москва ще не готова до нової світової війни. Під теперішню пору совєтська армія готова тільки на 70 відсотків. З п'яти складових частин, які творять силу совєтської збройної сили у Східній Німеччині, три мають спеціяльне призначення. Так напр. ударна Армія, коли б настала війна, мала б вдарити на три британські дивізії, які стоять в Північній Німеччині. Інше подібне призначення має Третя Змеханізована Армія і Восьма Охоронна Армія.

Ці три совєтські армії мають за собою тактичну повітряну силу з около 500 ракетових літаків. Для їх допомоги стоять напоготові коло польського й чеського кордонів бомбардувачі середньої величини. Одначе Західним країнам не відома сила совєтських повітряних дивізій, тобто вояків, які готові зіскочити парашутами поза тилами Західних армій.

Америка й европейські Західні союзники не мають в Европі ще таких сил, які могли б відбити несподівану совєтську агресію. Західні країни, наскільки відомо, щойно восени матимуть таку силу, яка зможе рівнятися з совєтською. Якщо б Совєти не почали нападу тепер, то восени вони вже стануть ввіч-навіч з американсько-британсько-французькою збройною силою, яка вже матиме не тільки устаткування але й відповідну кількість наземної армії. Докищо оборона Західної Европи залежить майже виключно від розмірно невеликих воєнних формацій американсько - британських військ, уставлених тепер на кордонах Східній й Західній Німеччини. Одначе й ця, назагал неповна сила, вже насторожена на можливість нападу зі Сходу. Це не ті окупаційні вояки, що тільки ждуть нагоду до розваги й прогульок. Це боєва армія, готова до діяння на кожний заклик.

Та сама добра воля й боєздатність американсько-британської армії не вистачали б на втримання її в бадьорому настрою, якщо б вона жила в постійному страху перед сильним ворогом. Сама її бадьорість вказує, що вояки надіються на якусь негайну підтримку, про яку вони не знають, але знають про це їхні командири. Такою підтримкою може бути між ін. запевнення, що велика Америка має засоби, щоб забезпечити своїх вояків перед ворогом, який має велику чисельну перевагу. Якраз це, що американсько-британським воякам дає надію, стає построхом для ворога. Не важко догадатися, що підставою цього всього є найновіші досвіди на американських атомових полях.

НЕМА РАДИ

Прочитавши в „Радянській Україні", що „Радянська держава незмінно виступає на захист прав і національної незалежности всіх народів, великих і малих", — ми зразу ж згадали долю кримських татар, калмиків, німців поволжя та інших, що їх без сліду знищила Радянська Держава і тому до такого повідомлення поставилися, як до пропагандивного трюку для довірливих чужинців. Ми звикли до таких повідомлень і вони нас давно перестали дивувати.

Там же ми прочитали ще й таке: „в дружній сім'ї радянських народів, тісно згуртованих навколо великого російського народу, здобув своє щастя український народ. Тільки під зорею радянської влади український нарід зміг здійснити свою вікову мрію — створити свою державність". Прочитали і згадали про нашу емігрантську долю. Тож тільки „під зорею радянської влади" український нарід, що так безмежно любить свою Батьківщину, змушений розбігатись на всі боки по всьому світові аби не залишатись у „земному раї" де під промінням „Сталінської конституції" так пишно розквітло сталінське рабство. І нас мимоволі бере досада на таку безсоромну брехню.

Та перегорнувши сторінку ми натрапили на такий абзац: „американо-англійські імперіялісти у звірячому страхові перед зростанням сил соціялізму і народних демократій, боячись мирного змагання з Радянським Союзом, боячись власних народів, поспішають здійснити свої злочинні плани, розв'язуючи нову війну, марно сподіваючись на шляхах війни розв'язати катастрофічні суперечності власного імперіялізму". Прочитавши таку „перлину" нас взяла злість, що ми неспроможні всіх навчить розуміти справжній сенс такої писанини. Коли б цей абзац прочитати як треба, то вийшло б так: „Радянські імперіялісти у звірячому страхові перед зростанням сил вільного світу, боячись мирного змагання з ним, боячись власних народів, поспішають здійснити свої злочинні плани, розв'язуючи нову війну, марно сподіваючись на шляхах війни розв'язати катастрофальні суперечности між словами і дійсністю та злагідниті жахливі наслідки власного імперіялізму". Ми пройшли теоретичний і практичний курс правильного розуміння повідомлень совєтських часописів і за 25 років свого життя досконально його засвоїли. Саме нас вчили учителі пропаганди: „виховання ненависти до ворогів радянського народу має заняти чільне місце в усіх ваших заходах, як лекторів". Цю теоретичну науку ми пройшли й практично саме в той час, коли до „ворогів радянського народу" зараховували наших братів, сестер, батьків і наших дітей, коли всіх їх арештовували й висилали на „трудовую перековку" до Сибіру в концентраційні табори. Саме тоді ми твердо засвоїли, що в Радянському Союзі крім Сталіна, який вже напевне не є „ворогом народу" трудно ще про когось це ствердити. Там же тих „ворогів радянського народу" кишма кишмів і ось більше 30 років ведуть з ними там нещадну боротьбу, а наслідків жадних немає, — там і зараз на кожному кроці самі „вороги радянського народу". Саме тоді ми й навчились без помилки розшифровувати совєтські часописи й читати їх правдивий зміст. І злість бере нас, що ми неспроможні передати всю свого уміння. Тоді б і інші, як і ми, лише ухмилялись би, коли на листкові паперу, що роздавали перед виборами, нараховали б до 400 разів видруковане ім'я Сталіна.

Та ось переглядаючи часопис і прочитавши, що „в Москві, на північ від площі Сталіна, недалеко Сталінської станції Сталінського метро, сталінська бригада пожежників з сталінської пожежної охорони Москви швидко з'явилась на місці пожежі. Зі сталінською дисципліною вона кинулась гасити водою зі сталінських шлангів, що були вироблені на сталінському заводі. „Правда" зазначає, що тільки під проводом геніяльного Сталіна можливо було виробити сталінські шланки і тільки за керівництвом Сталіна побудований в Москві сталінській водогони. Дякуючи повсякчасному піклуванню нашого батька Сталіна про добробут радянського народу, Сталін міг вказати, як навчити сталінську бригаду пожежників по-сталінському гасити пожежу", — ми, що коштували смаленого вовка, побачили, що тут вже не до сміху, бо маємо якесь манячення божевільних. Тут нема ради, тут треба запрошувати лікаря.

О. Ч.

Василь Галич

ЧЕРВОНО МАЛЬОВАНІ

Американські українці завжди старались відокремити своє життя від комуністичних впливів. Вони зводили з большевиками важку боротьбу ще тоді, коли „старі" американці, і то на визначних становищах, з ними панькались та помагали їх симпатикам займати місця в уряді, по університетах, каледжах тощо. Сьогодні ситуація змінилась, бо вже ціла країна пізнала, яким великим ворогом є для самої Америки агресивний комунізм, яким керує Політбюро. З цього боку варто ближче познайомитись з книжкою, яку видала Конгресова Комісія Не-американських Діянь. Ця книжка затитулована: Guide to Subversive Organizations and Publications. Вона має 156 сторін. У вступнім слові виявлено, як організовано російські п'яті колони в Америці, а потім подано спис організацій „червоно помальованих" (ст. 9-120), та таких видавництв (ст. 120-151). Це тільки ті, що ще й тепер існують та діють.

З цього звіту виявляється, що Москва має ще й тепер „червону сітку" і то між різними етнічними групами і в різних мовах. Одурив Кремль добре в першу чергу старих американців. Сталінські аґенти натворили тут багато червоних організацій під такими невинними назвами, як: Abraham Linkoln's Brigade, Student Right Assoc., Academic & Civil Rights, Teen-Age Art Club, Wives and Sweethearts of Servicemen, American Cam. for Spanish Freedom, Congress of American Women, Council of United States Veterans, Film and Photo League і т. д., і т. д.

Крім того є багато червоних організацій, що мають назви, які повинні б притягати особливо чужинців і неґрів. Ціллю їх є „свобода" і „визволення", і то в цілому світі, включно з Америкою, тільки не в країнах, які є під Совєтами.

На особливу увагу заслуговують червоні організації, що їх ціллю є пропаганда „миру" та які добачують всюди „воєнних підпалячів", тільки не в Совєтах.

Теж різні етнічні групи мають яничарів, які служать Сталінові і ведуть пропаганду на різних мовах. Цікаве, що не дуже вдалось московській пропаганді обдурити американців, які походять зі скандинавських країн. Кремль не може похвалитись між ними успіхом. Між скандинавцями є дуже мало осібняків, що зраджували б Америку і помагали Москві запанувати над вільним світом. Тільки фіни видають ще й тепер кілька червоних газет, які фінансово вже ледви дихають. Між іншими, одна така газета виходить і в тому місті, де я живу, себто в Супеpіор, Висканзин.

Цікаве й те, що російською мовою виходить тільки одна червона газета. На ст. 137 книжки згадується „Novy Mir". Видно, що Кремль звертає більшу увагу на те, щоб пропагувати червоний російський рай іншими мовами, а не російською.

З українських газет згадує Звіт „Українські Щоденні Вісті", а „Вістник" зарахований як „Carpatho-Russian" (ст. 147). В жидівській мові видаються такі газети, які Звіт зараховує до червоних: Jewish Life, Jewish Peoples Voice, Jewish Survey, Jewish Voice, Morning Freiheit, Naileben, Yiddish Kultur, Farband.

Оті численні жидівські видавництва вказують тільки на те, що багато труду задає собі Москва, щоб притягнути американських жидів на свій бік. Сталінські аґенти добре дбали, щоб розбивати югославські етнічні групи і мати там своїх прихильників. На це вказують такі червоні газети: Svobodna Rech (по сербськи); по-хорватськи: Narodni Glasnik, Radniski Glasnik, Radnik і Zajednica; по-словінськи Glas Naroda.

Ще згадаємо такі червоні газети: по-чеськи Obrana; по-словацьки Ludove Noviny і Ludovy Dennik; по-польськи Glos Ludowy і Trybuna Robotnicza; в македонсько-болгарській мові Narodna Volya, в по-болгарськи Saznanie.

Коли зважити, що навіть нюйорський „Дейлі Воркер" тратить раз-у-раз щораз більше читачів, то що тоді говорити про інші червоні видавництва, які тепер в клопотах, бо бракує грошей і читачів. Та найгірше це останнє. Навіть і там, де була найбільша темнота, зачинають люди прозрівати, як дізнаються, що їхні червоні провідники є на ділі зрадниками Америки. Сталінське стадо в Америці маліє.

Микола Очерет.

ДАВИДКА

7) (Закінчення)

„Ну Леночка, ти все чула? Що ти на це мені скажеш?"

„Ех ти мій панікьор! Хіба ж тільки світа, що у вікні? Світ широкий, десь найдемо й ми собі місце;"

„Та скрізь у всьому тому світі я буду жидом і скрізь мене будуть гнати! Завжди жити наче затаврований, хоть жадної за собою вини не маєш. Ти не чула, як він сказав: — „Ти, Давидка, ісключеніє! Хороший, душа чоловєк, а всьо ж такі ти жид. І всєх вас лупить ми будєм!" Цим все сказано. І так буде скрізь: раз ти жид, ми тебе всьо ж так лупить будєм." — „То де ж виїхати для нас?" — „Треба їхати до себе, в Палестіну. Там і тільки там, ми будемо людьми; там буде наша держава, там ми самі будемо господарями!" —

„От все і вирішено: завтра ж починаєм хлопотати про виїзд до Польщі, а відтам негайно ж виїдемо до Палестини! Ми ж ще обоє молоді, щойно починаємо жити, будуймо життя так, як бажаємо за найкраще!"

Мої клопоти про виїзд нарешті дали наслідок і літом 45-го року ми виїхали з Караганди. Їхали ми 7 місяців і прибули вкінці лютого 46 року сюди. Їхали ми таким маршрутом: — Караганда, Новосибірськ, Челябінськ, Харків, Полтава, — Київ, Львів, Краків, Прага, Лінц, Франкфурт. З Караганди до Новосибірського ми їхали самі, а з Новосибірського маршрутним потягом. Треба було погрузитися на цей потяг з польськими жидами: то був дійсно потяг з старцями, жебраками в найгіршому значенні цих слів. Всі одягнені в дрантя, ні одного одягу по мірі: — все або вузьке, або дуже широке. Жінки у рваних платках на головах, вже не кажучи про одяг. Діти в подертому, брудному жебрацькому одягові, кашляють, плачуть. І що дивно: ніхто не обвинувачує в цьому совітських людей, ніяких немає до них невдоволень, не чув з цього приводу ніяких скарг. „Вся країна — старці, жебраки; вся — голодна, обдерта. Тут нічого не зробиш!" Але чи можна було з цим нам, що були колись людьми, мали пристойне, а чисте й гарне мешкання, справляли свої свята, в суботу мали столи накриті чистими, білими скатертями, — чи можна було нам з цим помиритись? Не було протесту, не було обурення, не було скарг, але не можна було помиритись з тим, що так завжди буде. Ми їхали через всю Україну. Ми бачили величезні поля з хлібом, які косили комбайни, що їх провадили в діло трактори; ми бачили велитенські елеватори, склепи, комори, — засипані до верху зерном, а на полустанках, станціях при селах, хуторах, містах, містечках, столиці — скрізь на пероні залізниць голодні люди, які просили у нас шматок хліба. Просили діти, селяни, робітники, службовці, просили всі, просили у нас — в'язнів совєтських концентраків. Ми бачили цілі ліси фабрик, заводів, майстерень, що виробляли тканини, шкіру, одяг і взуття, — а поруч з тим таких обдертих, майже голих і босих людей я ніде не бачив, навіть на пункті Но 57 у „Новій Германії". Ви розумієте, що це значить? Я знаю, що Совєтський Союз має безліч високих середніх, фахових, початкових шкіл, безліч курсів, різних дошкільних та позадошкільних освітних закладів; я знаю, що він досягнув тут рекордової цифри і що ніде в світі нема стільки людей з цих закладів більше ніж увесь інший світ разом. — Але такого затурканого народу, як совєтський, я й тепер не можу собі уявити. Ви ж тільки зрозумійте: на всі питання, які б вони не були, завжди одна відповідь: „Не знаю; спитайте свого начальника!" Це так на волі, на станціях! Та у нас на пункті Но 57 „строїтельства Новой Германії" було повно талановитих, сміливих, думаючих, оригінальних, добре розвинутих, розумних людей, — а тут, на волі, ходять люди без язика і без голови! І я так думаю, а думка ця виникла в наслідок мого п'ятирічного перебування там, у Совєтському Союзі, що не тут треба шукати людську порядку, хоть про це там весь час нам говорили. Не совітським начальникам з їхніми агентами НКВД разом з усією кримінальною „шпаною", яка до цих аґентів так пасує, не їм припаде честь будувати на землі вищу форму життя, будувати новий устрій. „Они же должні самі піднятися на першу вищу форму... Нарід, одягнений гірше арештантів, — то цю найнижчу ступінь людського життя, должни перестать бути скотами, — а це їм не під силу." — а що вже балакати є клясична відповідь на всі їхні пропаганди і агітації. Ні! Не тут треба шукати, тут нічого не знайдете!"

Тут відчинились двері і ввійшла Олена Вікторовна, несучи в руках різну їжу. Давид Абрамович вийняв пляшку вина, вийняв чарки, а Олена Вікторовна почала накривати на стіл. Ми сіли за вечерю.

І от передо мною лежить лист, що його написав Давид Абрамович вже з Норвегії.

Мій добрий знайомий!

Цей лист, що пишу вам виконуючи обіцянку, буде мабуть єдиним, — бо дороги наші завжди були різні і лише випадково вони зустрілись у таборі. Ви мрієте собі про повернення на вільну батьківщину, а я мріятиму тут про приїзд до нашої Палестини. А поки що шию костюми норвежцям і їм білий хліб з маслом. Виїхали ми з табору на другий день після нашої розмови і попали до нашого табору коло Гамбургу. Тут жили ми два тижні і пройшли дві комісії: одну, що нас передавала і тому оглядала стан нашого здоров'я, — другу, що нас приймала і тому теж оглядала стан нашого здоров'я.. Нашими речами ні одна комісія не цікавилась. Нарешті ми на пароплаві, а через годину вже у відкритому морі. Ще через годину нас запросили (ви зверніть увагу: нас в'язнів кацетів та концентраків, запросили як людей!) до їдальні обідати. Це був уже обід, а не вівсяні платки чи гороховий суп... Спочатку — холодна закуска: шинка, оселедці, різні ковбаси... далі — бульон і пиріжки з м'ясом, далі кусок (таки добрий кусок) жареного м'яса з картоплею, що була підсмажена на маслі (так, на справжньому, гарному маслі!), далі — пудинг і нарешті чашка кофе з молоком, цукром і бісквітами... І так воно й було, хоть ніхто й ви самі може цьому й не повірять. На стіл поставили дві коробки сигар та три коробки сигарет — 200 і 300 штук!! Хліб — білий, сірий і чорний, — стояв на столах корзинами. Ми вирішили, що це так годують нас для першого разу, на початку. Тому хліб з корзин переклали до своїх валізок, а сигари й сигарети, — поділивши на рівно, — заховали по кишенях. Зайшов офіціянт; побачив, що на столі немає хліба, він знов наклав повні корзини. За ним прийшов буфетчик, прийняв пусті коробки з-під сигар і сигарет і поставив знову дві повних коробки сигар і три повних коробки сигарет — знову 200 і 300 штук!! Вони обидва вийшли, а ми переглянулись і радісно, весело всі засміялись. Ми потроху ставали людьми!! На полудень на столах стояли корзини з горами бутербродів, кухлі зі пивом, чашки з кофе з цукром і вершками. І кожен (Ви розумієте — кожен!!) міг їсти скільки хотів. Власне після цього полудня ми стали нормальними людьми! Ми вже не ховали продуктів, не брали ні сигар, ні сигарет, — ми були людьми певними за завтрішній день. Це вже було щастям, якого я не сподівався так швидко. Так ми пливли собі спокійно морем, аж поки не увійшли у Берген. Тут нам зробили зустріч, як рідним синам, розташували по готелях, тиждень дали нам відпочинок з дороги, одягли, причепурили і вже потім почали розподіляти на роботу. І от пройшов місяць з того часу як я ступив на норвежську землю і я вже маю власну майстерню, а над майстернею вивіска „Кравець із Парижу", а внизу, як і раніш, золотими літерами, норвежською мовою: „Д. А. Слуцький". О, тепер я таки справжній вже норвежець. Щиро вітаю Вас мій добрий знайомий і бажаю Вам швидкого здійснення Вашої мрії про поворот на вільну батьківщину.

Ваш Давидка".

Борець за українську справу

ПАМ'ЯТИ МИКИТИ ВАСИЛЬОВИЧА КЕКАЛА

Недавно українці Ню Йорку поховали на цвинтарі Розен Гілл у Ню Джерзі Микиту Васильовича Кекала.

Кожна повноцінна нація насамперед уміє шанувати вічність, розуміючи, що життя одного покоління є лише епізодом у довговічному житті нації. Але певні події, певні люди лишають свій вплив у історії нації.

Микита Васильович Кекало був одним з тих синів української нації, що жив не для себе, а власне для вічности своєї нації, при тому не мав високих амбіцій, а віддано робив чорнову, муравлину роботу у тих ділянках, що він вважав найважливішими для нації у даний момент.

Все життя покійного було присвячене боротьбі за волю і правду свого народу. Можемо сміливо сказати, що Микита Васильович був справжній борець, що він може бути зразком не тільки для нашого покоління, а для багатьох прийдешніх поколінь.

Помер Микита Васильович на посту скарбника — Української Вільної Академії Наук. Обов'язком тих, що знали Микиту Васильовича особисто на протязі років і тих, що бачили його в останні дні, є хоч коротко висвітлити діяльність цього послідовного борця за українську ідею. Його життя має бути світлим прикладом для українського громадянства, розкиданого в світі. Ці короткі рядки мають тільки занотувати спогад про Микиту Васильовича в пресі, щоб колись були використані істориками нашої визвольної боротьби. Прийде час, коли майбутня Україна цікавитиметься долею різних вірних носіїв ідеї українського відродження і вивчатиме героїчні часи першої половини XX сторіччя.

Ще до Першої Світової війни, коли на Україні і зокрема в Харкові гуртувалися нечисленні політичні борці за звільнення України, Микита Васильович — тоді юнак - підліток — приєднується до запільних українських гуртків. Він працює з українською середнєшкільною молоддю, стає послідовником Міхновського. Власне з цього часу виробився у нього світогляд українця-державника, яким він послідовно лишився до останніх днів життя. Шукаючи правди, він приєднувався до тих груп, де думав ту правду знайти, але одночасно він умів підпорядкуватися загальним вимогам нації в даний період.

В часи першої світової війни він був у числі „пораженців", що чекали поразки і розвалу Росії. Коли мрії здійснились у 1917 році, Микита Васильович зразу включився в гарячу, активну, конкретну діяльність на підтримку молодої Української Держави. У Харкові він був серед чолових працівників і організаторів українського державного життя. Недавно ми згадували з ним перші кроки української влади у Харкові, діяльність Харківського Губерніяльного Комісара — покійного Сергія Тимошенка. Микита Васильович активно працював в галузі розбудови української кооперації і просвіти.

Поразка українських військ і захоплення влади большевиками були трагедією для Микити Васильовича. Але лишились ділянки, які большевики зразу не розторощили, бо ще мали клопіт з збройними повстаннями. Микита Васильович продовжував активну працю в українській кооперації і водночас став одним з фундаторів відроджуваної в Харкові Української Автокефальної Православної Церкви, членом Центральної Ради і активним будівником Харківської Єпархії з Катедральним Собором Святого Миколая. То були роки героїчної боротьби купи свідомих і сміливих українців, що уперто йшли на боротьбу з окупантом незрівняної сили. Ця героїчна боротьба кінчилась для Микити Васильовича арештом 6 березня 1928 року органами ГПУ як „врага советской власти" і „автокефальщика".

Микита Васильович пробув три роки у Соловецькому Концтаборі — найтяжчому місці ув'язнення за тих часів в СССР. Цей період вщент зруйнував здоров'я Микити Васильовича і зробив його таким як ми його бачили в останні часи. Потім прийшло заслання на Далеку Північ. Після одбуття кари — поневіряння по українських землях, переїзди з місця на місце, відсутність постійної хати і праці. Так до приходу на Україну німців.

Микита Васильович мав надію щось зробити для України за часів німецької окупації, пробував активно працювати в українських колах, в міру змоги відроджуючи українську кооперацію і банківництво. Він зазнав страшного удару, коли німці розстріляли його найближчих друзів і співробітників — родину Недужих. З того часу він майже відійшов від праці..

Далі — бомби, евакуація, табори Німеччини.

По приході американців, в 1945 році, в Микиті Васильовича збудилась знову активність. Як перед 25-ма роками, він знову невтомно працює на українському полі — бере активну участь у розбудові Церкви, працює в допомогових організаціях, в кооперації.

Чотири роки ми з ним разом працювали в ЦПУЕ у Франкфурті і ці роки нас зблизили. Я пізнав у ньому справжню людину і великого патріота, людину, яка нічого не хотіла для себе, а всього себе, всі свої сили віддавала людям і громаді, відчуваючи себе часткою Великої Української Нації. В ці ж роки Микита Васильович був одним із чільних діячів на полі УАПЦ.

Його державницькі потягнення збільшують його симпатії до історичної української минувшини і він приєднується до груп гетьманського напрямку. Проте, він не стає вузькопартійним гетьманцем, а продовжує бути членом Ради Союзу Земель Соборної України, що стоїть повністю на позиціях Української Народної Республіки, а в Америці стає одним із фундаторів і членом головної управи Союзу Українських Національних Демократів. В цьому ми бачимо прояв широких поглядів Микити Васильовича на українське суспільне життя.

Прибувши весною 1949 року до Ню Йорку, Микита Васильович і тут зразу ж став одним з найактивніших членів української громади Метрополії. Знову взявся за народні й церковні справи, працював у „Самопомочі", в українській кооперативі, в українському видавництві, в Літературно-Мистецькому Клюбі.

Останній рік він найбільше уваги і часу приділяв Українській Вільній Академії Наук, бувши одноголосно обраний її скарбником. Людина високої чесности, акуратности, працездатности і відданости справі, він на собі виносив весь тягар фінансової частини УВАН в ЗДА, не діставши за це абсолютно ніякої грошевої компенсації. Перші кроки кожної установи на новому місці бувають важкі і весь тягар лягає на відданих працівників. Скільки роботи поробив Микита Васильович безплатно! Кожному успіху Академії він так радів! Завдяки також і його праці був виданий Перший Збірник УВАН англійською мовою і Автограф Шевченка.

Навіть хворий продовжував працювати. Два останні листи він написав біля 10 години вечора 15 березня, за кілька годин від смерти, що несподівано настала вночі.

За останній рік Микита Васильович написав кілька статтей на актуальні теми українського життя. Його стаття про взаємини українців і жидів, надрукована в „Свободі", знайшла широкий розголос, як і стаття про доноси. Надруковані спомини про жертвенність українського громадянства в роки Революції дала цінний матеріял для істориків. Микита Васильович залишив спогади і матеріяли, які родина покійного передала в Музей-Архів УВАН для детального вивчення.

Це була світла людина і великий український патріот-борець. Українська Нація може бути горда такими синами.

Проф. М. Ветухів

Широке поле до праці

Здається, найбільше поле до виявлення ініціятиви в ознайомленні американців з українською історією та культурою, — це поле видання книжок англійською мовою. Проте, це чи не найбільш занедбане поле в діяльності наших організацій! Крім Українського Народного Союзу, що видав уже вісім книжок про Україну англійською мовою, маємо Історію Д. Дорошенка, видання УККомітету, книжку Григорієва, проф. Мірчука та переклади вибраних творів Лесі Українки у виданні Союзу Українок та ще дещо.

Всі ці видання — дуже цінні і знайомлять американців з Україною в різних аспектах. Але всі вони призначені на інтелігентного, серйозного читача, знайомого вже з Україною та українським питанням бодай частково. Та досі не було жодного видання, що знайомило б широкий американський загал з українською визвольною боротьбою, і то знайомило б не в формі поважних трактатів чи поетичних творів, а в формі простій, приступній кожному. Саме такого роду книжку і заплянувало Об'єднання Українських Жіночих Організацій Америки, як своє найближче завдання. Про свою постанову видати таку книжку ОУЖ повідомило вже зараз після Установчого З'їзду ОУЖ 1 жовтня 1950 року. Після того пройшло півроку копіткої підготовчої праці, яка мала на меті з'ясувати для самого ОУЖ можливість зібрати автентичні матеріяли і піднайти такий круг співробітниць, що могли б дістатися до американського читача „від серця до серця", безпосередньо впливаючи на американське великодушне і благородне серце, подаючи факти так, що різниця ментальностей українців і американців губилася б в однаковій любові до свободи , в однаковім пориві обурення проти насильства, в однаковім захопленні геройством і незломністю жертв.

Ми, українці, так звикли за десятиріччя нашої боротьби до безконечної повіні жертв і крови, що ми не уявляємо собі, якою ревеляцією може бути наша боротьба для звичайного американця, який часом уже втрачає віру в те, що в Европі ще є досить твердости і патріотизму, щоб стати чолом до чола проти Москви, її жорстокости та імперіялізму. З другого боку, за часи шаленої проросійської пропаганди в розпалі спільної боротьби Америки з Совєтським Союзом проти Гітлера, московські агенти зуміли міцно вкорінити в розум американців, що українці — це спільники Гітлера, а вся українська справа — це „німецька інтрига".

Тому і книжка ОУЖ заплянована двома розділами: сильветки тих, що загинули в боротьбі проти нацистів, і другій — ті, що загинули в боротьбі проти большевиків.

В американських виданнях, перед тітульною сторінкою звичайно автор друкує таку пересторогу: „Всі особи, що тут описуються, вигадані і не описують нікого із правдивого життя". Книжка ОУЖ матиме зворотний напис: „Всі особи, імена їх і факти — правдиві і взяті із справжнього життя". Бо, хоч і подані в літературній і легкій формі, всі пригоди, змагання, імена і факти буде подано точно і автентично, так, як вони були в житті.

Книжка ОУЖ не буде зібранням всіх фактів про всіх загинулих жінок, як то плянує колись зробити Матірний Союз Українок. Ні, ОУЖ не ставить перед собою завдань широкого вивчення загальної мартирології української жінки, бо має ціль близьку і безпосередню — американського широкого читача, отих юнаків і юначок, жінок і старих чоловіків, що стоять, хитаючись в сабвеях, занурившись у книжку і тільки час до часу зляканo озираючись, чи не проминула потрібна зупинка. Любов американців до книжки, їх жадоба знати світ, їх інтерес до людини, як такої, живої і не забронзованої, — все служить запорукою, що така книжка знайде собі читача і здобуде у того читача признання, інтерес і подив до подвигів української жінки, та інтерес до тої України, любов до якої штовхає людину на смерть і в бій.

Л. І.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІННЕАПОЛІС, МІН.

Шевченківські дні

Старанням Рідної Школи при парафії Св. Юрія Переможця в Міннеаполісі влаштовано Академію під гаслом: „Діти — Т. Шевченкові" в неділю, 11 березня, в залі „Марґарет Берри Гавз" на Норт Іст. Настоятель парафії, о. Андрій Кість, відкрив Академію й покликав п. Якова Мороза до виголошення доповіді про життя Т. Шевченка. Далі учасниками Академії були самі діти, числом 21 і віком від 5-ти до 14 років. Були декламації дітей і три сольові точки під акомпаніямент піяна виконав 5-ти річний Богдан Зизюк. На закінчення, діти хором, під керуванням п. Данила Петрівського проспівали „Реве та стогне Дніпр широкий" та „Од села до села" , а з участю всіх присутніх „Заповіт". Заступник предсідателя парафії, проф. Леонід Папара, подякував сердечно всім родичам, дітям та гостям. Академія ця зробила на всіх присутніх дуже миле враження; здається усміхнувся любо і батько Тарас, якого великий образ, роботи Оксани Лятуринської, удекорований рушниками, висів на сцені. Академія була доказом, що праця Рідної Школи не йде на марне.

У суботу, 17-го березня, в тій-же залі парафія влаштувала велику святочну академію-концерт. Сцена була удекорована українськими килимами; посередині, під мистецьким витканим на килимі тризубом, приведений із Києва портрет Т. Шевченка. Під ним, між квітами, на тлі жовто-блакитного прапору — бандура... Ціла декорація надзвичайно художня, чарує, вбірає в себе очі присутніх на залі.

Відкриваючи Академію-концерт, присвячену 137-им роковинам народження Т. Шевченка, проф. Олександер Корсунський пригадує присутнім майже столітню традицію Шевченківських днів і закликає присутніх згадати „незлим, тихим словом" Того, хто збудив від сну український нарід; Того, хто жив для України, терпів для Неї; Того, хто вклав в наші серця любов до України, любов, якою до Неї він сам ціле життя горів.

Ніби продовженням цих думок була змістовна і добре опрацьована доповідь п. Івана Ганнича на тему: „Україна в творах Т. Шевченка". Доповідач, спиняючись над різними творами поета, виявляє дороговкази, за якими має йти український нарід до своєї мети — бути вільним господарем на своїй вільній власній землі.

Концертова програма розпочалася „Жалібним маршем", муз. М. Лисенка, що його виконав хор парафії під керуванням п. Данила Петрівського. Особливо гарно вийшла друга частина — тріо, яке виконали п. Люба Перчишина, п. Віра Журавель та п. Олександер Сагуленко. З властивим йому вдумливим чуттям продеклямував п. Теофан Шиян „Посланіє" — Т. Шевченка, а могутній голос виконавця збільшував враження від декламації. Добре враження на слухачів зробив виконанням „Реве та стогне Дніпр широкий" — муз. М. Лисенка п. Ростислав Серафимович, що має баритон дуже гарного тембру. Приємною несподіванкою для слухачів був виступ недавно прибулих з Европи п. Галини Пасічник — сопрано, Міліци Пасічник — альт та Андрія Мойсіяхи — бас, що виконали тріо „По діброві вітер віє" та „Зоре моя вечірная". Гарні голоси обох панночок Пасічникових та музичні їх здібності, про що свідчить виконання згаданих пісень, дають нам підстави порадити їм не занедбувати даного Богом дару й удосконалюватися, до чого в Міннеаполісі є можливість. Відомого вже в Міннеаполісі співака тенора Ол. Сагуленка публіка привітала оплесками, а за гарне виконання „Мені однаково" й „Огні горять" —

(Закінчення на стор. 4-тій).

Спортові Вісті

НЮ ЙОРК, Н. Й.

УАСТ ЗНОВУ ВІДЗИСКУЄ ВТРАЧЕНЕ ДОВІР'Я ПРИХИЛЬНИКІВ І ФУТБОЛЬНИЙ ПРЕСТІЖ

УАСТ — СК. ГИОА 3:2 (2:1)

УАСТ: Іг. Сохан, Шмігель, Палій, Голюка (Сєрант), Гарасим, Лапичак, Хижак (Лютак), Банах, Павлюк, Арндт, Порай.

ГИОА: Габрієльсен, Дирлянд, Гєртсен, Астад, Франтсен, Андресен, Бйольстад, Йоаансен, Хрістіянсен, Велеспір (Педерсен), Терслянд.

Публіки біля 400.

Ворота здобули: 32 хв. Порай 1:0, 37 хв. Терслянд 1:1, 40 хв. Порай 2:1, 76 хв. (карний) Астад 2:2, 80 хв. (карний) Банах 3:2.

Відношення рогів: 8:6 для УАСТ.

1. квітня ц. р. — Після матчу змагун Гарасим приходить до свого маленького синка, вітається з ним і питає: „Як тобі подобався меч"? Але Гарасим джунійор здається не є заінтересований не тільки у футболі, а і в татовій карієрі. Він відповідає незацікавленим мургиканням, мовляв: „Мій світ заінтересувань поза „круглою гулею". Тут автор дозволить собі вскочити в родинні справи і відповісти за Джунійора: „Чудовий матч, цілу першу половину якого я старався пізнати: чи таким цікавим, високим і багатим на все, що добре, футболом грає те УАСТ, яке більш як нецікаво зремісувало з Йонкерсом і програло із шведами чи може це якась „Україна" (всі „України", почавши ще від львівської аж до торонтської, мали і мають „високу футбольну марку")? На щастя і радість прихильникам — це таки було УАСТ!

Вже перед змаганнями можна було відчути, що сьогодні не буде так як попередніми разами. Відчувалося, що УАСТ якимсь новим зривом започаткує відвойовування свого футбольного престіжу і прихильників. І публика зразу наставилася допомогти своїм любимцям. І це — слава! — її вповні вдалося. Як рівнож вдалося УАСТ виграти проти СК. Гйої (Гйоя — це назва човна, на якому норвезький дослідник підбігунових країн Роальд Амундсен (1872-1928) переплив через північний прохід). Я все ж далекий, щоб говорити про цілковите переродження з гіршого на ліпше. Проте все йде до кращого. Надзвичайна перша половина — наші грали як боги! — і трохи слабша друга, в якій на якій УАСТ було видно старі недотягнення підтверджують це.

Вже сказано, що УАСТ цілу першу половину бравурними комбінаціями домінував на площі проти дійсно сильних норвежців. Вже в перших 15 хв. наші могли здобути трос ворiт, але суб'єктивний суддя не допустив до цього. І тільки в 32 хв. Порай з рога Лютака здобуває давно заслужене провадження. Норвежці несподівано вирівнюють через „короткого" Терслянда. Наші, підбадьорувані публікою, роблять задам Гйої життя кваснним. В 40 хв. Порай виривається і чудесним стрілом в бігу — 2:1! Так кінчиться перша половина помимо багатьох ситуацій з найвищою драматичністю. В другій половині наші починають грати на середині площі без особливого тягу на ворота. Це дає можливість Гйої нанoво себе змобілізувати. У 76 хвилині Палій руками відсуває вирівнання норвежців на одну хвилину. Карний використовує без шансів для Іг. Сохана Астад. З цього моменту починається кульмінаційна точка змагань, що коштувала і змагунів і публіку багато нервів. Особливо, коли суддя у 80 хв. дає одинадцятку до Гйої за фавль. В повітрі зависла перемога. Всі благаючі очі звернені на Банаха. Але він не перший раз має до діла з карними і Габрієльсен витягає м'яч зі сітки. 3:2! Ще кілька хвилин гри. Наші видержують. Публика з вдячністю за гарні, повні найвищої емоції, переживання та із довір'ям супроводить переможців до кабіни. Менажер УАСТ, п. О. Гірка, може рожевіше дивитися в майбутнє.

Юніори УСК-у в неділю, 25 березня ц. р. в передматчі до фінальних змагань за „Чейлендж Кап", — здобуття якого рівнозначне із здобуттям першенства в футболі у Америці, Дойчунгарн — Филаделфія Нешенелс, здобули в блискучій грі перед 4000-ми глядачів перемогу 6:0 над Грік-Амерікенс. Цієї неділі (1 квітня) вони без труду перемогли 9:0 (!) фізично кволих юніорів Каледж Пойнту. Тому, що українці мають марку гостинних, юніори УСК-у — гордість і краса клюбу — післали додому кожного каледж-пойнтця з одним „гостинцем". 9:0 — це найвища перемога наших юніорів в цьому сезоні. „Гостинці' для гостей роздали: Український 3, Вітюк, М. Олійник і Голюка по 2. Прийдіть і подивіться на юніорів! Склад: Гевко, Коваль, Стек, Підгорецький Я., і Р., Герцик, Український, Вітюк, Кучабський, Олійник, Голюка. Опікується юніорами проф. Гулей.

Спорстування: В рецензії із неділі, 18 березня з моєї вини трапилася помилка. В реченні: „... що Голюка — пех!, один з найкращих на площі — допоміг здобути незаслужений реміс" має бути замість Голюки — Шміґель, який в дійсності був автором „допомоги".

Роман Лисняк

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

БРУКЛИН - КАЛЕДЖ ВІДКРИВАЄ ДВА УКРАЇНСЬКІ КУРСИ

З 18. квітня цього року Бруклин-Каледж, один з найбільших каледжів в ЗДА, вдкриває два українські курси — початковий курс української мови і підвищений. Курси веде д-р П. Ковалів, професор Українського Вільного Університету.

Плата за курс 10 долярів. Інформації можна дістати в Каледжі на письмі або усно (Brooklyn 10, Bedford Ave. and Ave H, Boylan Hall, Room 1150).

Навчання починається 19 квітня 1951 року від 8-9.50 вечора (початковий курс) і 18 квітня 1951 року від 8-9.50 (підвищений курс).

Українська молодь має щасливу нагоду вивчати мову свого народу в американській високій школі, і тому треба використати цю нагоду.

Поспішіть з реєстрацією уже тепер!

ПОСВЯЧЕННЯ ЦІЛОДЕННОЇ ШКОЛИ І АВДИТОРІЇ В ДІТРОЙТІ, МИШ.

На бенкеті з нагоди посвячення нової цілоденної школи й авдиторіторії в Дітройті: п. Іван В. Іванчук пом-товстмайстра, ред. Б. Катамай товстмайстер, ВПреп. о. декан С. Побуцький, губернатор стейту Мишиґен Меннин Вілліямс, п-ні Побуцька і п-на Побуцька.

Посвячення школи і авдиторії відбулося в неділю 28 січня 1951. Будова їх коштує $146,000, а зі закупном Дому Сестер коло $162,000. Величезні труди в цю будову вложив о. сов. Стефан Побуцький, парох, який перебравши парохію св. Івана Хрестителя, за кілька років сплатив понад сто тисяч долярів довгу на церкві, купив додаткові парцелі й взявся з парохією до будови школи та авдиторії. По посвяченню відбувся бенкет. На знимці бачимо губернатора як промовляє в часі бенкету.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

(Закінчення зі стор. 3-тої)

муз. М. Лисенка — нагородила щеряснішими. „Плавай, плавай, лебедонько" — муз. К. Стеценка. „Ой, одна я, одна" та „Нащо мені чорні брови" — муз. Бонковського у мистецькому виконанні п. Зої Зизюк були прекрасним закінченням першої частини концерту. Другу частину програми розпочав баритон Дмитро Грушецький співом: „Із-за гаю сонце сходить" — Я. Степового; він же в дальшій точці проспівав „Ой, літає орел сизий" — Р. Симовича. Лагідний баритон та вдумливе виконання викликали рясні оплески. Знову оплесками вітає публіка скрипака п. Миколу Пащенка — в недавньому соліста Мюнхенської симфонічної орхестри, котрий викаиує „Романс" — Р. Глієра і викликає щире признання слухачів. Глибоко продуманою і добре опрацьованою була декламація з поеми „Гайдамаки" — „Лебедин" у виконанні п. Оксани Колєсниченкової, безперечно обдарованої декляматорки.

Мистецьким завершенням програми був виступ відомого оперового артиста українських театрів — проф. Олександра Мартиненка, що виконав: „За байраком байрак" — муз. С. Людкевича, „Гетьмани" — музика М. Лисенка та „Гопак" —пісня бандуриста з поеми „Гайдамаки" — муз. М. Мусорського. Самий вихід заслуженого артиста публіка вітала рясними оплесками. Слухаючи ж високо мистецьке виконання цих творів, публіка зачаровано пережила з красою і силою звуків разом і глибокий їх зміст. Такого виконання „Гетьманів" — ми ще не чули! — говорили люди. Громовими оплесками нагороджувала публіка заслуженого мистця. Мимоходом кажучи, пп. Р. Серафимович, Ол. Сагуленко та Д. Грушецький — це учeники проф. Мартиненка.

Останньою точкою програми була „Україна" Гр. Давидовського, яку виконав хор парафії під керуванням Д. Петрівського з сопрановим сольом п. Люби Перчишин. Треба сказати, що цей хор є відомий серед американського суспільства, бо часто виступає в американських церквах та організаціях, пропагуючи тим українське ім'я.

До успіху концерту причинився добрий фортепіяновий супровід. Акомпаніювали солістам співакам п. Зоя Зизюк та Любов Мартиненко, а солістові скрипачеві та хорові („Жалібний марш") п. Ніна Пащенко. Мистецьке удекорування залі перевели пп. Віктор Мартиненко, Леонід Папара, Юрій Пасічник та Володимир Даниленко. Добре заповідала точки програми п. Валентіна Єрмоленко. Академія закінчилася урочистим „Заповітом" — Т. Шевченка, який проспівали хор і всі присутні.

Резюмуючи цілу Академію-концерт, треба признати, що це була найкраща українська імпреза до цього часу в Міннеаполісі. З добровільної збірки на Академії гроші, по оплаті видатків, призначені на акцію переселення скитальців до Америки.

Т. Л.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками дванадцяти мільйонового Союзового майна!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. квітня, о год. 1. після полудня, в домівці Укр. Клюбу при 847 N. Franklin St. Довгуючих членів проситься прийти і вирівняти свої залеглості. — За управу: В. Василюк, гол.; О. Грималяк, кас.; П. Іваш, секр.

ВІЛКС-БАРРЕ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. квітня, в парафіяльній салі, зараз по Сл. Божій. Проситься членів прийти на час і вирівняти свої довги. — Уряд. Бр.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ...

КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ

„ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС"!

ТАРЗАН, ч. 2566. У неволі.

Заки вона спромоглася зробити щось більше ніж посягнути по свій ніж, Яна найшлася в чиїхсь сильних раменах.

„Хто ти, жінко? Де твої люди?" — заверещав провідник. „Я Яна з Зораму" — відворкнула Яна. „І я тут сама!".

„Жінки з Зорану звісні зі своєї краси „сказав чоловік з подивом. „Я Карб з Клові. Ти будеш моєю дружиною".

Щоб недопустити Грідлія впасти в смертельну засідку, Яна навмисно сказала неправду. Одначе її серце їй сказало, що Грідлі піде за нею.